

Світ Ярека: роман

Елія Барсело

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Олександра Лактіонова

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Земля б ула висхлою, як стара зморщена та потерта ковдра для походу. Пейзаж нескінченних пагорбів, що видався б рудно-бузковим через пластикове скло літального апарата під час зниження, насправді виявився б уро-коричневим, коли вони досягли поверхні.

Вони залишали позаду високі гірські хребти, вкриті снігом, голі вапняні скелі, глибокі ро щелини б ез сліду життя; вони навіть пролітали над пустелею нескінченного, чистого та мертвого піску.

Вони знижувалися. До небуття. До його вигнання.

— Ви вже можете обрати місце посадки, Яреку, — голос пілота б ув б айдужим і далеким, наче він вже залишив Ярека в цьому самотньому світі.

Ярек провів ру кою по чолу, намагаючись вгамувати головний б іль, що б ув майже частиною його самого, й змусив себе поглянути пильніше. Що тепер? Що там іще далі?

На півночі — зимова тундра, на півдні — пустелі; він вивчив мапи, які, хоч і неповні, не залишали місця для сумнівів. Це б ула єдина майже придатна для життя ділянка на планеті. Він намагався ро здивитись пейзаж у пошуках струмка, що збирав талу воду.

— Ось тут. На тому маленькому майданчику поряд із сухою річкою.

Пілот ро зпочав ро зворот і зниження до вказаного пункту.

Ґрунт б ув кам'янистим, випаленим, без слідів ро слинності.

Вгорі б езжалне, чисте від хмар, світло-блакитне небо, де малесенький місяць показував свій серп на краю пагорба на далекому обрії.

Маневр б ув плавним. Шасі торкнулося землі, не вимикаючи двигун, пілот уже відчиняв вантажний відсік.

Ярек сидів нерухомо та витріщався на свої ру ки.

— Температура за облавком — мінус тридцять градусів за Цельсієм, без вітру. Як тільки облаштуєте укриття, і почне

працювати опалення, почуватиметесь як удома.

Він відчув, як його уста скривилися в гіркій посмішці, тож не відповів. «Як удома...». Іронія б ула зумисне жорстокою.

Пілот спустився з апарата, він порпався у задній частині й з образливим поспіхом ро звантажував спорядження для виживання.

— Виходьте, Яреку. Я мушу вирушати.

Не б уло жодного сенсу віддаляти момент, коли він зійде. Зіткнення з ре альністю того світу, що стане тепер його власним, було справою кількох хвилин.

— Яреку! — цього ра зу голос пілота пролунав наче гавкіт.

Його ім'я, те ім'я, яке протягом усього його життя вимовлялося з ніжністю, пошаною, захопленням, навіть захватом, стало епітетом зневаги, образою навіть для його власних вух. Парубок підвівся й узявся ладнати свій наплічник з усією швидкістю, яку дозволяли напружені від страху м'язи, щоб йому не довелося б ільше чути своє ім'я, яке вимовляють в такому тоні.

Він б и ніколи не подумав, що вирішальної миті відчуватиме страх. Припускав, що відчаю та несамовитого горя, які поглинали його останніми місяцями, буде достатньо, щоб знищити жах самоти. Та це б уло не так. Горе та відчай втратили значення. Залишився лише страх, нелюдський, звірячий, паралізуючий страх.

Він озирнувся з титанічним зусиллям й побачив, що пілот уже повернувся на своє місце за штурвалом.

— Пам'ятайте, треба тримати локатор увімкненим, Яреку. Через двадцять ро ків, якщо все ще триватиме ваше життя, ви зможете відправити сигнал. Хтось вирушить за вами. Якщо сигнал не отримають, будемо вважати, що ви мертві. Все зрозуміло?

Він кивнув, не в силах вимовити ані слова. Зневага в б лакитних очах пілота б ула неначе крижаний кинджал.

Двері апарата зачинились з глухим ляскотом, наче віко труни.

— Будь ласка... — почув молодик своє шепотіння. — Будь ласка...

Пілот його не почув. Байдуже. Ситуація все одно ніяк б и не змінилася. Лише його приниження стало б глибшим.

Звук двигуна, що ро зганявся, різав його по животу, наче зубчастий ніж.

— Не залишай мене тут! — марно волав він. — Не залиша-а-а-й мене!

Апарат елегантно, з невагомою плавністю відштовхнувся від землі.

— Будь ласка! Будь л-а-а-а-ска!

Коли піднявся над пагорбами, його полірована поверхня на мить відбила світло сонця, яке ще не піднялося над обрієм. Яреку на кілька секунд здалося, що він б ув зіркою, що покинула його в цьому б езіменному світі. Згодом уже його не б ачив, а очі втупилися у власні ру ки в ру кавичках, витягнуті до неба в атавістичному жесті б лагання та мольби про допомогу, якої він ніколи не отримає.

Він упав на кам'янисту та курну землю й заплакав.

Раптовий вітер заморозив сльози на щоках й змусив очима шукати пагорб, де мало сходити сонце. Ще якихось п'ятнадцять хвилин і його власний ро зрахунок прозвучав смішно та наївно. Скільки важать п'ятнадцять хвилин проти двадцяти ро ків?

Хоча не б уде ніяких двадцяти ро ків. Він не наміряв так довго жити. Вирішив покінчити з життям, як тільки завершить процес катарсису для себе. Необхідно збагнути, прийняти, пробачити себе, якщо зможе. Тоді настане час помирати. Мав б агато часу. Це б уло єдине, що він мав у надлишку.

Узявся ро зпаковувати свої ре чі, ця дія б ула настільки механічною, адже стільки ра зів її повторював, що ру ки працювали незалежно від мозку. Скільки ра зів він облаштовував укриття?

Мабуть, сотню. У темряві, при світлі дня, на морозі, в спеку, в тропічних джунглях, в крижаних пустелях, у б олатах, на нескінченних пляжах б лакитної піни, сам, у компанії.

В компанії. Скрипнув зубами. Ось чого він ніколи знову не матиме. Ніколи вже не б уде ру ки допомоги, сварок, суперечок, жартів. Ніколи вже не б уде теплого тіла поряд із ним, посмішок, кпинів. Ніколи.

Він почав встановлювати електростанцію, сонячні панелі, водонагрівач. Скільки зручностей для вигнання, для майбутнього небіжчика!

«Я ексживий, — подумав він, а лінгвістична конструкція викликала посмішку. — Колишній ксенолог, колишній керівник досліджень, колишній член Міжпланетної академії вивчення людини, колишній фахівець із інопланетного життя, колишній громадянин Конфедерації Населених Світів, колишній чоловік Нори Фріман, Тільди Маєр і Накембе Дюбуа. Либонь, і людина колишня? Обмежена до тваринного виживання у світі пустелі. До якої міри це може знищити людяність в істоті?»

Він намагався спинити ру х своїх думок. Тваринне життя. Розумне життя. За якими критеріями? За яким правом це вирішувалося? Він второпав це занадто пізно. Занадто пізно, щоб урятувати себе. Занадто пізно, щоб врятувати грифів — ту жменьку істот, що зникли назавжди, кого Слідча комісія наполягала називати аагеа, бо золотий мозок вигдав таку назву. Вони ніколи нічого не називали самі. Або, либонь, і так, але не хотіли, не могли, не знали як ро сказати про це людям, які їх знищили. «Яких ми знищили», — виправився. Можливо, він, зрештою, мав ра цію. Можливо, вони б ули лише тваринами. Тваринами, що зникли нині.

Він зачинив ізоляційні двері й узявся налаштовувати опалення. Це б уло хороше укриття. Найкраща, найсучасніша модель. Його збудували на круглих ре йках, аби можна б уло орієнтувати на

сонце, та встановлювали так, щоб скористатися перевагами вітру та б удь-якої іншої сили природи, що існувала в його оточенні: припливів, водних течій, сейсмічних рухів... Двадцять квадратних метрів: санвузол, кухня, ліжко, стіл, два крісла. Два. Одне червоне й одне б лакитне. Для підняття духу його мешканця. Стіл, як завжди, був світло-зеленим. Стіни пастельно-жовтими. Інтер'єр kindergarten для засудженого за геноцид.

Він став ро зкривати коробки: ліки, записи, невеликий комп'ютер останнього покоління, запас пресованої їжі на б ільш ніж п'ятдесят ро ків, обладнання для виробництва води, обладнання для переробки одягу. Майже двісті кілограмів цивілізованого світу в його ро зпорядженні посеред пустки між населеними системами.

Він працював кілька годин. Волів ро бити все надзвичайно повільно, щоб мати чим себе зайняти якомога довше, та майже впорався. Рутинна подбала про це. Зазвичай б уло ніколи гаяти час, варто б уло поспішати з облаштуванням, аби ру шити досліджувати, збирати дані, обробляти їх, зібратися, щоб порівняти висновки, писати звіт, вирішувати, класифікувати для центрального архіву, розбирати все, забуватися, змінювати світ, знову облаштовувати.

Тепер ні.

Тепер уже ніколи.

Сльози знову з'явилися б ез попереднього сповіщення, тому мусив стулити очі зі всієї сили, щоб перекрити їм шлях.

Смикнув за золоте кільце, проткнуте крізь мочку його вуха, та насолодився солодким б олем від шраму, що зсунувся зі свого місця. Важливо не забувати, що необхідно працювати зі своїми ра нами, іншими, тими, що всередині. Не міг дозволити всьому загоїтись, доки не очиститься. Ось навіщо б уло золота сережка. Щоб не забути, що треба ро бити.

Стіл ро змістив б іля одного зі своїх двох вікон, біля того, що нині виходило на захід, та поставив комп'ютер на зеленувату

поверхню. Підсунув синє крісло б лижче та ніжно погладжував кришку приладу, поки, як завжди, шукав для нього ім'я.

— Гриф, — прошепотів, і в свідомості виникла низка образів, що повернули його на планету ТХ2 І-Радон, пізніше відому як Вітер. Пам'ятав напругу неминучості, яку відчував в атмосфері Вітру; щось таке, що пробудило в них забуті спогади про дитинство та рапну юність. Відчуття, що все можливо, що ти б удеш вічним у світі, де пануватиме вічна весна, що залишилися дні, доки природа ро зквітне й усюди з'являться квіти, листя, води та птахи, що можна літати навздогін своїй тіні або усмішці.

Вони ніколи не почувалися такими живими, такими сильними, такими чарівними. Світ, що б ув дивом б ілих скель, величезних лугів хвилястої трави та великих лінових б лакитних річок. Світ, який гучно прохав, аби його колонізували щасливі люди, які прагнуть заснувати великі сім'ї, щоб діти могли вільно б ігати морями нескінченної трави та запускати повітряних зміїв із вечірнім вітром.

«Як я міг помилитися? — питав себе вже мільйон разів. — Як ми всі могли помилитися, настільки помилитися?»

«Тому що ми хотіли вірити, що він незаселений. Бо ми не бажали ні з ким ділитися. Навіть зі жменькою грифів, які зі своїх високих скельних веж незворушно спостерігали за нами очима, наче скляними намистинами».

Ці грифи б ули по-своєму красивими. Вдвічі б ільші за земних, зі семиметровим розмахом крил, їхнє тіло б уло вкрите чорним і синім пір'ям, голова майже срібляста, наче сталевий шолом.

Вітер б ув сповнений життя: комахи, птахи, рептилії, деякі ссавці. Все поглинало і б уло поглинутим у вічному колесі виживання. Незаймана планета у сяйві сонця.

Він споглядав крізь вікно на пагорби, що затуляли обрії, й тяжкий смуток огорнув його душу. Яким інакшим б ув Вітер від цієї

планети б ез назви, що стане його могилою! Яка іронія витратити роки на класифікацію життя, щоб урешті опинитися тут, у мінеральній пустелі б ез іншої перспективи, окрім як повільно збожеволіти! Ні, ніколи. Краще б ути мертвим. Мертвим і похованим.

Відчув істеричний ре гіт, що піднімався з глибини діафрагми.

Хто його поховає? Йому доведеться власноруч викопати собі могилу й помирати в ній, з ро зплющеними очима на б лакитне присмеркове небо, на присмерки, усіяні зірками, як зараз, що сміятимуться з його б езпорадності та б олю.

Він рі зко підвівся та вирішив прогулятися. Вечірнє холодне повітря прояснить думки.

Тиша прийдешньої ночі б ула приголомшливою, темрява незабаром стане б езмежною та непроглядною. Ярек ходив по колу, час від часу обертая голову, щоб втішитися світлом із укриття, яке він залишив увімкненим. Від холоду перехопило дух, аж тремтів від люті. Завжди ненавидів холод. Завжди казав, що коли піде на пенсію, то вирушить на планету вічного літа, де теплі пляжі та б агате ро слинне життя.

Знову обернув голову. Укриття сяяло у півтімі, як зірка, що впала в небуття й очікує. Його домівка.

Довелося якомога швидше повернутися, був занадто понурий, щоб їсти, тож заліз у ліжко.

• • •

Далі — у повній книжці «Світ Ярека: роман».
nashaknyga.com.ua